

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การใช้ทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้สวัสดิการชุมชนของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการใช้ทุนทางสังคมของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยศึกษาเชิงปริมาณ จำนวน 200 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิธีประมวลผลทางสถิติในการวิเคราะห์ และนำเสนอในรูปแบบตารางสถิติ ประกอบการบรรยาย โดยมีค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสัมพันธ์ทางสถิติ t-test และ F-test ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งผลการศึกษาโดยสรุปมีดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 54-63 ปี มีสถานภาพสมรส การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์ รายได้ 2,000-4,000 บาทต่อเดือน และเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ โดยเป็นสมาชิกเป็นระยะเวลา 3 ปีขึ้นไป สมาชิกมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชนจำนวน 154 คน เป็นสมาชิกที่มีตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชนโดยส่วนใหญ่ และมีหน้าที่ความรับผิดชอบตามระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชนในการปฏิบัติงาน รวมถึงกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชนในการส่งหุ้นค่าสมาชิกเป็นรายเดือน

2. ผลการศึกษาลักษณะการใช้สวัสดิการชุมชนของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ลักษณะการจัดสวัสดิการที่คนในชุมชนได้รับจากการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า ลักษณะการจัดสวัสดิการชุมชนที่ชุมชนได้จัดตั้งขึ้นนั้นเป็นการได้รับนโยบายและโครงการจาก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ซึ่งประกอบด้วย สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด การศึกษา การเจ็บป่วย การประกอบอาชีพ ผู้สูงอายุ การสงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาสและการตาย ซึ่งลักษณะการจัดสวัสดิการชุมชนด้านที่เป็นเงิน และลักษณะการจัดสวัสดิการชุมชนด้านที่ไม่ใช่เงิน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะการจัดสวัสดิการชุมชนด้านที่ไม่ใช่เงิน พบว่า สวัสดิการที่กลุ่มตัวอย่างได้ใช้ มากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร อันดับ 2 คือ การให้คำปรึกษาแนะนำ และอันดับ 3 ได้แก่ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.2 ลักษณะการจัดสวัสดิการชุมชนด้านที่เป็นเงิน พบว่า สวัสดิการที่กลุ่มตัวอย่างได้ใช้มากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ สวัสดิการในเรื่องเงินกู้เพื่อการประกอบอาชีพ อันดับที่ 2 คือ สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล และอันดับที่ 3 ได้แก่ เงินสงเคราะห์เป็นครั้งคราว และเงินกู้เพื่อการรักษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีการจัดเงินสงเคราะห์สำหรับผู้ด้อยโอกาส (ผู้พิการ) น้อยที่สุด

3. ผลการศึกษาการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรมตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

การใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ได้แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรม ปรัชญาผล ดังนี้

3.1 ด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ทุนทางสังคมด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญาอันดับแรก คือ ในเรื่องปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการสร้างอาชีพ และรายได้ให้กับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน อันดับรองลงมา คือ ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน นายองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้มีส่วนร่วมคิดและกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงาน รวมถึงเจ้าอาวาสที่ท่านได้เผยแพร่หลักธรรม

คำสอนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดสวัสดิการชุมชนได้ ในส่วนของไวยาวัจกรหรือโฆษกประจำหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชน รวมถึงคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนมีส่วนร่วมพิจารณาการให้กู้ยืมกับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและการดำเนินงานให้กับสมาชิก นอกจากนี้ยังมีหมอมสมุนไพร่ที่ได้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพทางเลือก และคณะกรรมการกองทุนมีส่วนร่วมจัดสรรผลกำไรเพื่อมาจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก ส่วนอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีส่วนร่วมดำเนินการจัดสวัสดิการชุมชน อันดับสุดท้าย ได้แก่ ทูมมนุษย์ในเรื่องของหมอทำขวัญได้เผยแพร่ความรู้ในเรื่องประเพณีความเชื่อ ตามลำดับ ซึ่งในภาพรวมมีระดับการใช้ทุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านทุนสถาบัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้ทุนสถาบันเป็นส่วนสนับสนุนในการจัดสวัสดิการชุมชนในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นอันดับแรก องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอันดับรองลงมา ส่วนกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น สถาบันการเงิน กองทุนสวัสดิการชุมชน วัด สถานีนอนามัย กองทุนหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ โรงเรียน พิพิธภัณฑสถาน และอนุสรณ์สถานเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งในภาพรวมมีระดับการใช้ทุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านทุนวัฒนธรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้ทุนวัฒนธรรมน้อยมาก ในเรื่องการส่งเสริมการส่งเสริมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นอันดับแรก ในส่วนการจัดงานประเพณีประจำท้องถิ่นเพื่อจัดหารายได้ให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นอันดับรองลงมา และการจัดงานทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาเพื่อระดมทุนมาจัดสวัสดิการชุมชน รวมถึงการใช้ศิลปะ วัฒนธรรมชุมชนและการนำรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาร่วมจัดสวัสดิการชุมชนให้กับสมาชิกเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งในภาพรวมมีระดับการใช้ทุนทางสังคมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการใช้ทุนทางสังคมของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการใช้ทุนทางสังคมของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า สามารถแบ่งปัญหาและอุปสรรคออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ ด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับความต้องการไม่ครอบคลุมทั่วถึง และด้านข้อมูลความรู้ข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน

5. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่าง ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างตัวแปร

การศึกษากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชน มาเปรียบเทียบกับลักษณะการใช้สวัสดิการชุมชนทั้งด้านที่เป็นเงินและไม่ใช้เงิน ของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ เพศ และบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กับลักษณะการใช้สวัสดิการชุมชนทั้งด้านที่เป็นเงินและไม่ใช้เงินในภาพรวม พบว่า เพศและบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการที่ต่างกันมีลักษณะการใช้สวัสดิการชุมชนทั้งด้านที่เป็นเงินและไม่ใช้เงินในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชนของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กับลักษณะการใช้สวัสดิการชุมชนทั้งด้านที่เป็นเงินและไม่ใช้เงินในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชนต่างกันมีลักษณะการใช้สวัสดิการชุมชนทั้งด้านที่เป็นเงินและไม่ใช้เงินในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ด้านเพศ ของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กับการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนทั้งด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรมในภาพรวม พบว่า เพศ ที่ต่างกันมีการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนทั้งด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรมในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชนของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กับการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนทั้งด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรมในภาพรวม พบว่า บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการ

ชุมชน ของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ต่างกันมีการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชน ทั้งด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรมในภาพรวมแตกต่างกัน

5. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กับการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนทั้งด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรมในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกันมีการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนทั้งด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรมในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

6. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชนของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กับการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนทั้งด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรมในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชนต่างกันมีการใช้ทุนทางสังคมในการจัดสวัสดิการชุมชนทั้งด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา ทุนสถาบัน และทุนวัฒนธรรมในภาพรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการศึกษา

ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

1. ควรส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการชุมชน ด้านร่วมคิดร่วมกำหนดหลักเกณฑ์ ร่วมวางแผนการดำเนินงาน และร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านสวัสดิการชุมชน
2. ควรมีการจัดสรรผลกำไรด้านสวัสดิการที่เป็นเงินมาใช้จัดสวัสดิการให้กับผู้ด้อยโอกาสเพิ่มขึ้น
3. ควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดสวัสดิการที่ไม่ใช้ตัวเงินโดยเฉพาะการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. ควรจัดทัศนศึกษาดูงานในต่างพื้นที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาปรับใช้ในพื้นที่ต่อไป

ข้อเสนอแนะด้านการปฏิบัติ

1. ควรส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ทุนทางสังคมด้านทุนวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนเพิ่มขึ้นโดยมีการเน้นการเสริมสร้างด้านทุนวัฒนธรรม เช่น ส่งเสริมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ การจัดงานประเพณีประจำท้องถิ่น เพื่อนำรายได้มาสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชน จนสามารถเพิ่มทุนในการจัดสวัสดิการให้กับคนในชุมชนได้
2. ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ทุนทางสังคมด้านทุนมนุษย์หรือทุนปัญญา เช่น การใช้ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่น เจ้าอาวาส ไวยาวัจกร มาสนับสนุนการดำเนินงานการจัดสวัสดิการชุมชน
3. ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ทุนทางสังคมด้านทุนสถาบัน เช่น ชมรม ผู้สูงอายุ โรงเรียน หน่วยงานด้านวัฒนธรรม เข้ามาช่วยในการจัดสวัสดิการชุมชน
4. ควรมีการส่งเสริมการประสานงานระหว่างองค์กรสวัสดิการชุมชนกับหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะสำนักงานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 18 จังหวัดนครปฐม (ศพส.) มาสนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับคณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาทุนทางสังคมตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม”
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง “กระบวนการทุนทางสังคมตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม”
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการชุมชนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม”